

Rapa Nui - Introducere

Citeste Introducerea. Apoi dă clic pe săgeata ÎNAINTE.

Imaginează-ți că, săptămâna viitoare, se organizează o conferință la biblioteca locală. La acest eveniment participă o profesoară de la universitatea din apropiere. Ea își va prezenta munca de teren din Rapa Nui, o insulă din Oceanul Pacific, la peste 3200 km vest de Chile.

Vei participa la conferință alături de colegii tăi de clasă și de profesorul de istorie. Acesta vă cere să studiați istoria insulei Rapa Nui, astfel încât să aveți idee despre subiect înainte de a participa la conferință.

Prima sursă pe care o vei citi este o postare pe blog scrisă de profesoară pe când era pe insulă.

Dă clic pe săgeata ÎNAINTE pentru a citi blogul.

Rapa Nui – Întrebarea 1/7

Raportează-te la „Blogul profesoarei” din dreapta. Dă clic pe una dintre variante pentru a răspunde la întrebare.

Conform blogului, când și-a început profesoara activitatea de teren?

- În anii 1990
- Acum nouă luni
- În urmă cu un an
- La începutul lunii mai

Rapa Nui – Întrebarea 2/7

Raportează-te la „Blogul profesoarei” din dreapta. Redactează răspunsul la întrebare.

În ultimul paragraf al blogului, profesoara scrie: „Dar a rămas un alt mister. ...”

Care este misterul la care face ea referire?

Blog

www.theprofessorblog.com/fieldwork/RapaNui

Blogul profesoarei

Posted May 23, 11:22 a.m.

Mă uit pe fereastră de dimineață și văd peisajul pe care m-am deprins să-l îndrăgesc aici, pe Rapa Nui, care se mai numește și Insula Paștelui. Ierburile și arbuștii sunt verzi, cerul e albastru, iar bătrânii vulcani, acum stinși, se zăresc în depărtare.

Sunt un pic tristă știind că e ultima mea săptămână pe insulă. Mi-am încheiat activitatea pe teren și mă voi întoarce acasă. Astăzi, voi face o plimbare printre dealuri și îmi voi lua rămas bun de la statuile uriașe („moai”) pe care le-am studiat în ultimele două luni. Iată o imagine cu aceste statui masive.

Dacă ai urmărit blogul meu anul acesta, atunci ai aflat că populația de pe Rapa Nui a sculptat aceste moai cu sute de ani în urmă. Aceste statui impresionante au fost tăiate într-o singură carieră, în partea estică a insulei. Unele dintre ele cântăresc mii de kilograme și totuși locuitorii din Rapa Nui au reușit să le deplaseze în locuri aflate la mare distanță de carieră, fără macarale sau alte utilaje grele.

Timp de mulți ani, arheologii nu au găsit o explicație despre cum au putut fi deplasate statuile. A fost un mister până în anii 1990, când o echipă de arheologi și localnici din Rapa Nui au demonstrat că moai-i pot fi transportați și ridicați cu funii făcute din plante, cu ajutorul unor role și șenile de lemn construite din copacii masivi care în trecut creșteau în mare număr pe insulă. Misterul statuiilor fusese dezlegat.

Dar a rămas un alt mister. Ce s-a întâmplat cu plantele și cu acei copaci uriași care au ajutat la deplasarea moai-ilor? După cum spuneam, mă uit pe fereastră și zăresc ierburii, arbuștii și unu-doi copăcei, nimic altceva care ar fi putut ajuta la deplasarea statuiilor imense. E ca un joc de puzzle fascinant, unul pe care îl voi explora în următoarele postări și conferințe. Până atunci, poate dorești să investighezi misterul pe cont propriu. Sugerez să începi cu lectura unei cărți pe nume *Colaps* de Jared Diamond. [Această recenzie pentru Colaps este un punct de plecare valoros.](#)

Traveler_14

May 24, 4:31 p.m.

Bună ziua, doamnă profesoară. Am urmărit cercetările din Insula Paștelui. Abia aștept să citesc *Colaps*!

KB Island

May 25, 9:07 a.m.

Și mie îmi plac postările despre experiența dvs. pe Insula Paștelui. Cred totuși că mai este o teorie care trebuie luată în considerare. Vezi articolul: www.sciencenews.com/Polynesian_rats_Rapa_Nui

Rapa Nui – Întrebarea 3/7

Raportează-te la „Recenzia volumului Colaps” din dreapta. Dă clic pe selecțiile din tabel pentru a răspunde la întrebare.

Mai jos găsești afirmații din „Recenzia volumului Colaps”. Sunt acestea fapte sau opinii? Dă clic pe Fapt sau Opinie în dreptul fiecărei afirmații.

Această afirmație reprezintă un fapt sau o opinie?	Fapt	Opinie
Autorul descrie în carte mai multe civilizații care au ajuns în colaps, din cauza alegerilor pe care le-au făcut și al impactului acestora asupra mediului.		
Rapa Nui este unul dintre exemplele cele mai tulburătoare din volum.		
Au sculptat statuile faimoase, moai-i, apoi au folosit resursele naturale la îndemână, pentru a le deplasa în diferite locuri de pe insulă.		
Când au debarcat primii europeni pe insulă, în 1722, statuile erau încă acolo, dar arborii dispăruseră.		
Cartea este bine scrisă și merită să fie citită de oricine este preocupat de problemele de mediu.		

Recenzia volumului Colaps

Colaps, noua carte a lui Jared Diamond, reprezintă un avertisment clar cu privire la consecințele degradării mediului înconjurător. Autorul descrie în carte mai multe civilizații care au ajuns în colaps, din cauza alegerilor pe care le-au făcut și al impactului acestora asupra mediului. Rapa Nui este unul dintre exemplele cele mai tulburătoare din volum.

Potrivit autorului, Rapa Nui a început să fie locuită de polinezieni pe la 700 e.n. S-a dezvoltat astfel o civilizație înfloritoare de aproape 15000 de locuitori. Au sculptat statuile faimoase, moai-i, apoi au folosit resursele naturale la îndemână pentru a le deplasa în diferite locuri de pe insulă. Când au debarcat primii europeni pe insulă în 1722, statuile erau încă acolo, dar arborii dispăruseră. Insula mai avea atunci doar câteva mii de locuitori, care se luptau să supraviețuiască. Diamond scrie că oamenii de pe Rapa Nui au defrișat terenul, pentru a practica agricultura și în alte scopuri; totodată, ei au exagerat cu vânărea speciilor de păsări marine și de uscat, care au populat cândva insula. Autorul speculează că împuținarea resurselor naturale a condus la războaie civile și la colapsul societății de pe Rapa Nui.

Lecția pe care ne-o dă această carte minunată, dar înfricoșătoare, este aceea că, în trecut, populațiile au ales să-și distrugă mediul, prin doborârea copacilor și vânătoare, până la extincția unor specii. În mod optimist, autorul arată că noi putem să nu facem aceleași greșeli astăzi. Cartea este bine scrisă și merită să fie citită de oricine este preocupat de problemele de mediu.

Rapa Nui – Întrebarea 4/7

Raportează-te la articolul „Șobolanii polinezieni au distrus arborii de pe Rapa Nui?”, din dreapta. Dă clic pe una dintre afirmații pentru a răspunde la întrebare.

Cu ce fapt sunt de acord atât oamenii de știință menționați în articol cât și Jared Diamond?

- Oamenii s-au stabilit pe Rapa Nui cu secole în urmă.
- Arborii uriași au dispărut de pe Rapa Nui.
- Șobolanii polinezieni au mâncat semințele arborilor uriași de pe Rapa Nui.
- Europeanii au ajuns pe Rapa Nui în sec. al XVIII-lea.

NOUTĂȚI DIN LUMEA ȘTIINȚELOR

Șobolanii polinezieni au distrus arborii de pe Rapa Nui?
Michael Kimball, reporter pentru domeniul științific

În anul 2005, Jared Diamond a publicat *Colaps*, o carte în care descrie așezarea umană de pe Rapa Nui (numită și Insula Paștelui).

Curând după publicare, volumul a declanșat o imensă controversă. Mulți oameni de știință au pus la îndoială teoria lui Diamond cu privire la ceea ce s-a întâmplat pe Rapa Nui. Ei erau de acord că arborii uriași dispăruseră deja atunci când primii europeni au pus piciorul pe insulă în sec. al XVIII-lea. Nu a existat însă un acord cu privire la teoria lui Diamond care explică motivul dispariției acestor arbori.

Doi oameni de știință – Carl Lipo și Terry Hunt – au publicat acum o nouă teorie. Ei susțin că șobolanii polinezieni au mâncat semințele arborilor, făcând astfel imposibilă apariția puieților. Ei consideră că șobolanii au ajuns pe insulă, fie accidental, fie voit, cu pirogile primilor coloniști care au debarcat pe Rapa Nui.

Studiile au arătat că populația de șobolani se dublează la fiecare 47 de zile. Prin urmare, o mulțime tot mai mare de șobolani are nevoie de hrană. În sprijinul teoriei lor, Lipo și Hunt arată rămășițe ale nucilor de palmier care poartă semne ale dinților șobolanilor care le-au ros. Desigur, cei doi cercetători recunosc faptul că localnicii au avut cu adevărat un rol în distrugerea pădurilor de pe Rapa Nui. Ei consideră însă că șobolanii polinezieni sunt mult mai vinovați, dacă luăm în considerare o serie de factori.

Rapa Nui – Întrebarea 5/7

Raportează-te la articolul „Șobolanii polinezieni au distrus arborii de pe Rapa Nui?”, din dreapta. Dă clic pe una dintre afirmații pentru a răspunde la întrebare.

Ce dovadă prezintă Carl Lipo și Terry Hunt în sprijinul teoriei lor referitoare la dispariția arborilor uriași de pe Rapa Nui?

- Șobolanii au ajuns pe insulă în pirogile primilor coloniști.
- Este posibil ca șobolanii să fi fost aduși de coloniști în mod voit.
- Populațiile de șobolani se dublează la fiecare 47 de zile.
- Rămășițele nucilor de palmier poartă semnele dinților șobolanilor care le-au ros.

Blog

Recenzie

Noutăți din lumea științelor

www.sciencenews.com/Polynesian_rats_Easter_Island

NOUTĂȚI DIN LUMEA ȘTIINȚELOR

Șobolanii polinezieni au distrus arborii de pe Rapa Nui?

Michael Kimball, reporter pentru domeniul științific

În anul 2005, Jared Diamond a publicat *Colaps*, o carte în care descrie așezarea umană de pe Rapa Nui (numită și Insula Paștelui).

Curând după publicare, volumul a declanșat o imensă controversă. Mulți oameni de știință au pus la îndoială teoria lui Diamond cu privire la ceea ce s-a întâmplat pe Rapa Nui. Ei erau de acord că arborii uriași dispăruseră deja atunci când primii europeni au pus piciorul pe insulă în sec. al XVIII-lea. Nu a existat însă un acord cu privire la teoria lui Diamond care explică motivul dispariției acestor arbori.

Doi oameni de știință – Carl Lipo și Terry Hunt – au publicat acum o nouă teorie. Ei susțin că șobolanii polinezieni au mâncat semințele arborilor, făcând astfel imposibilă apariția puieților. Ei consideră că șobolanii au ajuns pe insulă fie accidental, fie voit, cu pirogile primilor coloniști care au debarcat pe Rapa Nui.

Studiile au arătat că populația de șobolani se dublează la fiecare 47 de zile. Prin urmare, o mulțime tot mai mare de șobolani are nevoie de hrană. În sprijinul teoriei lor, Lipo și Hunt arată rămășițe ale nucilor de palmier care poartă semne ale dinților șobolanilor care le-au ros. Desigur, cei doi cercetători recunosc faptul că localnicii au avut cu adevărat un rol în distrugerea pădurilor de pe Rapa Nui. Ei consideră însă că șobolanii polinezieni sunt mult mai vinovați dacă luăm în considerare o serie de factori.

Rapa Nui – Întrebarea 6/7

Raportează-te la toate cele trei surse din dreapta dând clic pe fiecare dintre pagini.

Corelează cauzele cu efectul pe care acestea îl au în comun. Plasează elementele din casete în spațiile corespunzătoare din tabelul care se referă la teorii.

Teorii

Cauză	Efect	Promotorii teoriei
		Jared Diamond
		Carl Lipo și Terry Hunt

Moai-i au fost ciopliți în aceeași carieră.	Șobolanii polinezieni au mâncat semințele arborilor și, prin umare, nu au mai crescut alții noi.	Șobolanii polinezieni au ajuns pe Rapa Nui cu pirogile coloniștilor.
Arborii uriași au dispărut de pe Rapa Nui.	Locuitorii de pe Rapa Nui aveau nevoie de resurse naturale pentru a deplasa moai-i.	Oamenii au defrișat pădurile, pentru extinderea terenului necesar agriculturii și în alte scopuri.

Blog

Recenzie

Noutăți din lumea științelor

www.theprofessorblog.com/fieldwork/EasterIsland

Blogul profesoarei

Posted May 23, 11:22 a.m.

Mă uit pe fereastră de dimineață și văd peisajul pe care m-am deprins să-l îndrăgesc aici pe Rapa Nui, care, se mai numește și Insula Paștelui. Ierburile și arbuștii sunt verzi, cerul e albastru, iar bătrânii vulcani, acum stinși, se zăresc în depărtare.

Sunt un pic tristă știind că e ultima mea săptămână pe insulă. Mi-am încheiat activitatea pe teren și mă voi întoarce acasă. Astăzi voi face o plimbare printre dealuri și îmi voi lua rămas bun de la statuile uriașe („moai”) pe care le-am studiat în ultimele două luni. Iată o imagine cu aceste statui masive.

Rapa Nui – Întrebarea 7/7

Raportează-te la toate cele trei surse din dreapta dând clic pe fiecare dintre pagini.

După ce ai parcurs cele trei surse, care crezi că este cauza dispariției arborilor uriași de pe Rapa Nui. Oferă informații specifice din cadrul surselor pentru a-ți susține răspunsul

Blog

Recenzie

Noutăți din lumea științelor

www.theprofessorblog.com/fieldwork/EasterIsland**Blogul profesoarei**

Posted May 23, 11:22 a.m.

Mă uit pe fereastră de dimineață și văd peisajul pe care m-am deprins să-l îndrăgesc aici pe Rapa Nui, care, se mai numește și Insula Paștelui. Ierburile și arbuștii sunt verzi, cerul e albastru, iar bătrânii vulcani, acum stinși, se zăresc în depărtare.

Sunt un pic tristă știind că e ultima mea săptămână pe insulă. Mi-am încheiat activitatea pe teren și mă voi întoarce acasă. Astăzi voi face o plimbare printre dealuri și îmi voi lua rămas bun de la statuile uriașe („moai”) pe care le-am studiat în ultimele două luni. Iată o imagine cu aceste statui masive.

